

INFORMACIJA O PLANU ISPUNJENJA ZAVRŠNIH MJERILA ZA PRIVREMENO ZATVARANJE PREGOVORA U POGLAVLJU 3 – PRAVO OSNIVANJA PREDUZEĆA I SLOBODA PRUŽANJA USLUGA

I INFORMACIJE O POGLAVLJU

Pravnom tekovinom Evropske unije koja se transponuje u crnogorsko zakonodavstvo i pravni sistem, u sklopu pregovora u pregovaračkom poglavlju 3- Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga, obavezuju se države članice da osiguraju da nacionalno zakonodavstvo ne otežava pravo osnivanja privrednog društva (tj. pravo poslovnog nastanjivanja) za državljane Evropske unije i pravna lica u bilo kojoj državi članici, kao ni slobodu pružanja prekograničnih usluga, kako je utvrđeno u Ugovoru o osnivanju Evropske zajednice, osim izuzetaka navedenih u Ugovoru (zaštita javnog interesa). Cilj ove politike Evropske unije jeste otvaranje granica za slobodno pružanje usluga svih privrednih društava i pojedinaca, bilo na prekograničnoj osnovi ili putem stalnog, kontinuiranog i stabilnog poslovnog prisustva na teritoriji drugih država članica, kao i obezbjeđenje visokog stepena harmonizacije regulatornih okvira i pojednostavljenja procedura za priznavanje profesionalnih kvalifikacija za obavljanje regulisanih profesija, što je preduslov za postizanje navedenih ciljeva. Pravo osnivanja preduzeća će omogućiti crnogorskim poslovnim subjektima da pokrenu, započnu i obavljaju privredne djelatnosti na stabilan i kontinuiran način u jednoj ili više država članica Unije, kao i slobodno pružanje usluga u svakoj državi članici Evropske unije, a da se, pritom, u njima poslovno ne nastanjuju.

Ovo poglavlje obuhvata tri oblasti: međusobno priznavanje stručnih kvalifikacija za obavljanje regulisanih profesija, pravo na poslovno nastanjivanje i slobodu pružanja usluga i poštansku djelatnost.

Za 3. pregovaračko poglavlje je definisano jedno početno mjerilo koje se odnosilo na izradu sveobuhvatne, detaljne strategije za usklađivanje s pravnom tekovinom Evropske unije o profesionalnim kvalifikacijama, s posebnim osvrtom na zakonodavno i institucionalno usaglašavanje i upodobljavanje s Direktivom 2005/36/EZ. Na sjednici Vlade održanoj 24. IV 2014, usvojen je Nacionalni plan razvoja kvalifikacija za obavljanje regulisanih profesija s Akcionim planom 2013-2018, čime je Crna Gora ispunila mjerilo za otvaranje pregovora.

Ovo pregovaračko poglavlje je otvoreno 11. XII 2017. na Međuvladinoj konferenciji u Briselu.

Vlada Crne Gore je 26. VII 2018. donijela novu Odluku o obrazovanju Radne grupe za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 3 - Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga.

II AKTIVNOSTI NA ISPUNJENJU ZAVRŠNIH MJERILA

I MJERILO - Crna Gora treba da usvoji i predstavi EK listu regulisanih profesija u skladu s relevantnom tekovinom, definišući aktivnosti pokrivene svakom od profesija, kao i objašnjenje regulative

Zakonom o priznavanju inostranih kvalifikacija za obavljanje regulisane profesije („Sl. list CG”, br. 18/11) je propisano da će Vlada Crne Gore utvrditi listu regulisanih profesija, kao i nadležno tijelo u postupku priznavanja inostrane kvalifikacije za obavljanje regulisane profesije. Osnov za listu regulisanih profesija je bilo donošenje **Zakona o priznavanju profesionalnih kvalifikacija za obavljanje regulisanih profesija** koji je donijet 31. VII 2018. („Sl. list CG” br. 56/2018). U narednom periodu se očekuje donošenje Odluke o listi regulisanih profesija koje je Programom pristupanja Crne Gore EU 2018-2020. planirano za IV kvartal 2018. U cilju pravovremenog donošenja Odluke o listi regulisanih profesija, Ministarstvo rada i socijalnog staranja je 18. VII 2018. uputilo Evropskoj komisiji na mišljenje Predlog liste regulisanih profesija sa popunjenim vježbama transparentnosti za svaku regulisanu profesiju pojedinačno. Do kraja 2018. će pri Ministarstvu rada i socijalnog staranja biti imenovani nacionalni koordinatori za regulisane profesije u Crnoj Gori. Na navedeni način će se omogućiti brže i jednostavnije pružanje svih informacija za regulisane profesije u zemlji i inostranstvu u skladu sa Direktivom 2005/36/EZ, s njenim izmjenama i dopunama i Zakonom o priznavanju profesionalnih kvalifikacija za obavljanje regulisanih profesija.

II MJERILO - Crna Gora treba da uskladi sve studijske programe čijim završetkom se stiču kvalifikacije za obavljanje regulisane profesije u Crnoj Gori sa zahtjevima Direktive 2005/36/EZ i njenim relevantnim izmjenama

Ovo završno mjerilo se smatra ispunjenim. Nacionalni plan razvoja kvalifikacija za obavljanje regulisanih profesija s Akcionim planom za period 2013 – 2018. sadrži pregled minimalnih uslova za obavljanje regulisanih profesija u svrhu priznavanja u Evropskoj uniji na osnovu Direktive 2005/36/EZ i njenih izmjena (za doktora medicine, specijalizacije iz oblasti medicine, medicinsku sestru - specijalistički studijski program „zdravstvena njega”, stomatologa, specijalizacije iz oblasti stomatologije, veterinaru, babicu, farmaceuta i arhitektu). Na osnovu sprovedenih procedura, Savjet za visoko obrazovanje je, na sjednici održanoj 22. XII 2015. odobrio izdavanje Certifikata o akreditaciji osnovnog akademskog

studijskog programa Arhitektura, u trajanju od pet godina, obima 300 ECTS kredita. Implementacija inoviranog osnovnog akademskog studijskog programa Arhitektura na Univerzitetu Crne Gore počela je studijske 2016/2017. Programi iz oblasti medicinskih nauka, na kojima se edukuje kadar koji stiče kvalifikaciju iz oblasti regulisanih profesija, takođe su restrukturirani u skladu sa EU Direktivom 2005/36 i 2013/55 u prethodnom periodu. Savjet za visoko obrazovanje je na sjednici održanoj 11. V 2017. na osnovu izvještaja o akreditaciji koji su pripremile komisije Savjeta, izdao certifikat o akreditaciji studijskih programa Medicina (360 ECTS), Farmacija (300 ECTS), Stomatologija (360 ECTS), Visoka medicinska škola (180 ECTS), koji su usklađeni sa Direktivom 2005/36/EZ i izmjenama Direktive 2013/55/EZ. Ministarstvo prosvjete je, nakon sprovedenog postupka akreditacije reformisanih studijskih programa Univerziteta Crne Gore, shodno Pravilniku o bližim uslovima za osnivanje, obavljanje djelatnosti, postupku licenciranja i načinu vođenja registra ustanova visokog obrazovanja („Sl. list CG“, br. 22/15), sprovedo postupak licenciranja Univerziteta Crne Gore i donijelo Rješenje kojim se utvrđuje broj studenata za upis u prvu godinu studija na Univerzitet Crne Gore („Sl. list CG“, broj 44/17), za sve organizacione jedinice Univerziteta, po studijskim programima. Studijske 2017/2018. upisana je prva generacija studenata u prvu godinu osnovnih studija Univerziteta Crne Gore na ove reformisane studijske programe, odnosno po reformisanom modelu studija. Studijski program veterina i program za sticanje zvanja babice se ne organizuju u Crnoj Gori, stoga za njih nisu podnijete inicijative za inoviranje i usklađivanje s Direktivom. Naime, u Crnoj Gori program za edukaciju babica se realizuje na nivou srednje škole. Za sada, nema inicijativa za osnivanje studijskog programa iz oblasti veterine.

III MJERILO - Crna Gora treba da usvoji horizontalni zakon o uslugama koji će prenijeti Direktivu o uslugama 2006/123/EZ i da pokaže dalji napredak u usklađivanju sektorskih propisa

Vlada Crne Gore je na sjednici od 25. VI 2015. donijela **Akcioni plan za transponovanje Direktive o uslugama na unutrašnjem tržištu za period 2015-2018.** koji sadrži horizontalni zakonodavni i institucionalni okvir za implementaciju Direktive o uslugama, kao i vertikalni (sektorski) pregled zakonodavstva (52 propisa) koje nije usklađeno sa Direktivom i administrativne rokove za izmjenu propisa u skladu sa članovima Direktive, nadležna tijela za implementaciju obaveza i očekivane rezultate. Po pomenutom Akcionom planu se izvještava jednom godišnje. Dalje, Skupština Crne Gore je 16. X 2017. usvojila **Zakon o uslugama** („Sl. list CG“, br. 71/17). Kako se usluge u Crnoj Gori pružaju u skladu sa zahtjevima koji su određeni zakonima koji se tiču obavljanja odgovarajuće aktivnosti, donošenje Zakona o uslugama predstavlja novinu u crnogorskom zakonodavstvu. Ovim zakonom se osigurava usklađenost sa Direktivom o uslugama, a s obzirom da je tržište usluga vrlo dinamično, njime će se istovremeno osigurati i pravila za nove usluge koje se pojavljuju na tržištu.

Predstojeće aktivnosti na planu ispunjenja trećeg završnog mjerila, odnosno one koje su planirane u cilju prenošenja Direktive o uslugama su:

- Kontinuirano praćenje realizacije obaveza predviđenih Akcionim planom kroz pripremu izvještaja o njegovom sprovođenju jednom godišnje u skladu sa zaključkom Vlade br. 08-1415 od 2. VII 2015;
- Praćenje usaglašavanja nacionalnog zakonodavstva sa Direktivom o uslugama u skladu sa zaključkom Vlade br. 022-27/2018-1 od 21. VI 2018. i smjernicama koje je dostavilo Ministarstvo ekonomije 19. VII 2018;
- Formiranje radnog tima koji će raditi na uspostavljanju JKT kroz program tehničke podrške IPA II 2016;
- Donošenje Uredbe o jedinstvenoj kontakt tački za usluge u IV kvartalu 2020, kako je predviđeno Programom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2018-2020;
- Sprovođenje IPA projekta, planiranog Akcijskim dokumentom za 2018, koji se odnosi na jačanje administrativnih kapaciteta u vezi sa povezivanjem sa IMI sistemom, budući da je Zakonom o uslugama predviđeno da Ministarstvo ekonomije bude nacionalni IMI koordinator;
- Donošenje podzakonskog akta kojim će se definisati način saradnje i razmjene informacija sa državama EEP, a naročito saradnje u vezi sa nadzorom nad pružanjem usluga, preduzimanjem mjera upozorenja i način rada Ministarstva ekonomije kada je u pitanju IMI sistem.

IV MJERILO - Crna Gora treba da donese izmjene propisa u cilju ukidanja svih zahtjeva za državljanstvom za pristup i uživanje slobode pružanja usluga, izuzev zahtjeva za državljanstvom opravdanim i proporcionalnim s članom 51 UFEU. Ove izmjene treba da budu primjenljive najkasnije datumom pristupanja

U cilju ispunjenja ovog mjerila, 28. III 2017. donijeti su **Zakon o advokaturi i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o javnim izvršiteljima** (oba propisa su objavljena u „Sl. listu CG” br 22/2017). Dalje je 22. VII 2016. donijet i **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o notarima** („Sl. list CG”, br. 55/16), a 30. VII 2016. i **Zakon o sudskim tumačima** („Sl. list CG”, br. 52/16). Takođe, izmijenjena je i Uredba o uslovima za obavljanje poslova zastupanja pred carinskim organom („Sl. list CG”, br. 50/2009). **Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o uslovima za obavljanje poslova zastupanja pred carinskim organom** usvojena je na sjednici Vlade održanoj 10. III 2016. („Sl. list CG” br. 25/2016). Predstojeća aktivnost na planu ispunjenja četvrtog završnog mjerila je utvrđivanje Predloga zakona o izmjenama i dopunama zakona o posredovanju u predviđenom roku, koje je planirano Programom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2018-2020 i Programom rada Vlade za 2018. za IV kvartal 2018.